

ชีวิตนอกวง

หม่อมหลวงเนื่อง นิลรัตน์

หม่อมหลวงเนื่อง นิลรัตน์

เกิดในวังกรมหลวงพรหมวรานุรักษ์

บิดาเป็นหลานเสด็จในกรม ชื่อหม่อมราชวงศ์อ้น
นิลรัตน์

มารดาชื่อนางเผือก นิลรัตน์ ณ อยุธยา เป็นข้าหลวง
พระชายาของเสด็จในกรมมาตั้งแต่เด็ก พอเป็นสาว เสด็จในกรม
ก็จัดการให้แต่งงานกับหม่อมราชวงศ์อ้น หม่อมหลวงเนื่อง
นิลรัตน์เป็นบุตรสาวคนเดียวของบิดามารดา

ท่านย่า-หม่อมเจ้าหญิงสะบาย นิลรัตน์ เป็นนาย
ห้องเครื่องของพระวิมาดาเธอในวังสวนสุพรรณหา อยากรเลี้ยงหลาน
จึงไปขอหม่อมหลวงเนื่องมาเลี้ยง ให้เล่าเรียนหนังสือทั้งวิชา
การครัว การเย็บปักถักร้อยอยู่ในวัง

หม่อมหลวงเนื่องครั้นอายุ ๒๑ ปี ออกมาอยู่นอกวัง
เพราะเปลี่ยนการปกครอง เจ้านายเสด็จไปอยู่ต่างประเทศ

เมื่อออกมาอยู่นอกวังกับบิดามารดาก็ไปสมัครทำงาน
ครู

พออายุ ๓๒ ปี ได้แต่งงานกับคุณวิชัย ไวกษณะ เป็น
ครูใหญ่ อยู่ด้วยกัน ๘ ปี สามีถึงแก่กรรม หม่อมหลวงเนื่องเลี้ยง
ลูกชาย ๒ คนมาจนรับปริญญา ออกทำงานทั้งสองคน แล้วใน
ที่สุดลูกชายเสียชีวิตหมดทั้งสองคน

หม่อมหลวงเนื่องเลี้ยงหลานของลูกชายคนที่ ๑ มาทั้งสองคน หญิง ๑ คน ชื่อ 'กระมลลัมย์' ชายอีก ๑ คน ชื่อ 'สมุทโรไทย' เดียวนี้จบปริญญาแล้วทั้งคู่

และมีบุตรบุญธรรม คือนางสาวนิจ เหลี่ยมอุไร เป็นผู้สืบทอดการทำอาหารตำรับชาววัง โดยมีนางสาวมาลินี ณ นคร เป็นผู้ดูแลกิจการโดยรวม

หม่อมหลวงเนื่องเริ่มเขียนหนังสือเมื่ออายุ ๓๒ ปี เขียนเรื่อยมาจนอายุ ๘๖ ปีก็กราบถวายบังคมลาถึงแก่กรรมด้วยโรคชรา ในปี พ.ศ. ๒๕๕๓

เข้าเฝ้าพระองค์ภา

ท่านผู้อ่านพอเห็นชื่อเรื่องก็จะพากันแปลกใจว่า คุณยายนี้แก่แก่มากแล้ว เลยฝันตื่นๆ

ไม่ใช่ฝัน เรื่องจริงละนี่

ข้าพเจ้าจะไม่ดีใจจนนอนไม่หลับ กินไม่ได้ยังไง ด้วยคนแก่ซึ่งผองอย่างข้าพเจ้าจะได้เข้าเฝ้าพระราชวงศ์เทวัญ อัสสัมชัญ มีความรู้สึกดังอิเหนาจะได้เข้าเฝ้าท้าวดาหา

มาจะกล่าวจบทไป ถึงวันที่ ๑๓ กุมภาพันธ์ พ.ศ.๒๕๕๓ มีโทรศัพท์จากพระที่นั่งอัมพรสถานมาถึงข้าพเจ้า จากใครไม่รู้ บอกข้าพเจ้าว่า

“พรุ่งนี้วันจันทร์ที่ ๑๕ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๑ โมง เข้าพระองค์ภาโปรดให้ข้าพเจ้าไปเข้าเฝ้ายังพระที่นั่งอัมพรฯ”

ฟังแล้วตกใจแทบช็อกตายอยู่ตรงนั้น

ถามกลับไปว่า

“คุณเป็นใครที่บอกมา”

คุณพระพี่เลี้ยงว่า

“ดิฉันชื่อจำลอง”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“พูดเล่นหรือพูดจริง”

คุณจำลองว่า

“พูดจริงจริงซี้ดะ พระองค์ภารับสั่งมาเองเลย ด้วยทรงอ่านหนังสือชีวิตในวังที่คุณเองเขียน เลยอยากทรงพูดคุยด้วย

แล้วอยากเห็นตัวคุณ โปรดให้เข้าเฝ้าตามที่ดิฉันนัดมา คือวัน
จันทร์ที่ ๑๔ กุมภาพันธ์ พุทธนี้เองค่ะ”

ข้าพเจ้าระงับสติไว้ ไม่งั้นพูดไม่ออกบอกไม่ถูกว่า

“โอกาสนี้ดิฉันคอยมานานแล้ว ฟังแล้วดีใจสุดจะปลื้ม
แต่เป็นที่เสียใจมาก ด้วยพຽນนี้ไม่ว่าง ดิฉันรับเชิญไว้ ต้องไปเป็น
ประธานเปิดห้องสมุดของโรงเรียนยอแซฟอุปถัมภ์ เป็นโรงเรียน
คาทอลิก ที่นครปฐม ต้องไปตั้งแต่ ๖ โมงเช้า จะได้กลับเมื่อไหร่ก็
ไม่ทราบ

ขอบคุณจำลองได้กราบพูลให้นัดมาวันอื่น จะได้มีเวลาหา
ซื้อหนังสือชีวิตนอกวังทั้งหมดที่ออกขายมาแล้วทุกเล่ม นำไป
ถวายด้วย ตอนนี้หาซื้อยาก ด้วยหนังสือขาดตลาด ขอประทาน
โทษไปด้วย”

การไปทำพิธีเปิดห้องสมุดโรงเรียนยอแซฟนี้ ถ้ารับเชิญ
ไปอย่างแขกอื่นก็จะบอกของดไปแล้ว นี่ข้าพเจ้ารับเชิญไปเป็น
ประธานทำพิธีตัดริบบิ้นเปิดตึก ไปปาฐกถาในห้องประชุม

ถ้าบอกงดไป บาทหลวงจะเห็นว่าคนไทยนี้ไม่รักษา
คำพูด ทำให้เขาเสียพิธี เสียแรงสงรามารับมาส่ง

คิดอ่านแล้วว่าวุ่นใจ ยังไงก็ต้องไปเปิดห้องสมุด

รีบโทรศัพท์ไปบ้านคุณโอ้และบ้านคุณนิยมเพื่อนคู่ใจทั้ง
สองว่า

“ช่วยออกตามร้านขายหนังสือร้านใหญ่ๆ ล่าหนังสือชีวิต
นอกวังเล่ม ๑-๓-๔-๕ มาให้เร็ว”

เล่ม ๒ กับเล่ม ๖ ข้าพเจ้าสั่งซื้อจากบริษัท โดยให้แพง
ติดต่อกันได้มาแล้วอย่างละ ๘ เล่ม เพื่อให้ขายให้กับคนที่
เดือดร้อนมาปรับทุกข์ว่าหาซื้อไม่ได้ ข้าพเจ้าสงสาร ก็แบ่งขายให้
คนละเล่มตามราคาที่ยื่นมาเล่มละ ๒๕๐ บาท ไม่เคยคิดเอากำไร
จึงเผชิญมีเหลืออยู่บ้าง

ตกค่ำ คุณโอรู้ว่าเป็นเรื่องใหญ่

“รีบออกไปหาซื้อจากหลายแห่ง ได้เล่ม ๓-๔ มา ๒ เล่ม
นอกนั้นไม่มีขายเลย”

คุณนิยมโทร.มาวันรุ่งขึ้นว่า

“ออกไปหาหลายแห่งตามศูนย์การค้าหนังสือ ทุกแห่งไม่
มีขายเลย เขาว่าหมดไปตั้งนานแล้ว”

ตายแล้ว จะไปหาที่ไหนจะหาได้

ดูนาฬิกาเมื่อกลับมาจากโรงเรียนยอแซฟป่วย ๓ โมง รีบ
โทร.ไปบริษัทขอพูดกับคุณตาแห่ง ‘พลอยแกมเพชร’ เล่าเรื่อง
ทั้งหมดให้ฟัง แล้วขอความกรุณาช่วยติดต่อตามร้านที่เขามารับ
หนังสือไปขาย ว่าร้านใครมีเหลืออยู่บ้าง ขอซื้อเล่ม ๑-๓-๔-๕
ขอให้ช่วยหามาให้ได้ ถึงเขาขึ้นราคาก็ให้ซื้อ แล้วให้มอเตอริไซค์
นำหนังสือไปส่งให้แพงที่บริษัทฝรั่งที่แพงทำงาน ให้ขอรับเงินจาก
แพงค่าหนังสือไปด้วยเลย

ใจก็ภาวนาขอให้หาได้เถอะ ไม่เคยเฝ้าการกลับบ้านของ
แพงเหมือนวันนี้เลย

นั่งคอยนอนดูทีวี. คอย ๔ ทุ่มแพงกลับมาพร้อมด้วยห่อ
หนังสือ ๔ เล่ม ครบตามที่ต้องการ แทบจะเข้าไปกอดแพงให้ด้ว

ขาดเป็น ๒ ท่อน ที่ได้นอกวังถวายครบ ๖ เล่ม ตามความ
ประสงค์ของข้าพเจ้า

นึกในใจ นัดมาเถอะ นัดมาใหม่ ไปแน่เลย

แล้ววันพุธที่ ๑๖ กุมภาพันธ์ คุณจำลองก็โทร.มาหา
ข้าพเจ้าอีกว่า

“เจ้านายที่นารักที่สุดคือพระองค์ภา ทรงนัดมาใหม่แล้ว
ให้เข้าไปเฝ้าในวันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ เวลา ๑๑ โมงเช้า
คุณเนื่องเข้าเฝ้าได้ไหมคะ”

ข้าพเจ้าเลยยั่วคุณจำลอง-สาวแก่ครวญไห้ไม่รู้ ไม่เคย
เห็นตัวว่า

“ดิฉันเตรียมตัวไปเฝ้าได้เลยค่ะ เปิดไฟเขียวผ่านตลอด
แล้วจะไปยังไงล่ะ”

คุณจำลองว่า

“มีรถหลวงมารับถึงบ้านคุณเนื่องเวลา ๑๑ โมงเช้า แล้ว
ส่งกลับบ้านให้ด้วย ตกลงนะคะ ไม่เปลี่ยนแปลง”

ข้าพเจ้าเลยตัวไปอีกว่า

“ตกลงตั้งแต่อยู่ในมุ้งแล้วค่ะ”

คุณจำลองหัวเราะ คงนึกว่าข้าพเจ้านี้ทะเล่จริง ๆ แะ
ตกกลางคืนนอนไม่หลับกระสับกระส่ายทั้งคืน ด้วย
ความดีใจจะได้เข้าเฝ้าพระองค์ภา เพราะไม่เคยได้ใกล้ชิด เคย
เห็นแต่ในที่ี่. อยากได้เห็นพระองค์จริงๆ ไกลๆ ด้วยเสียง
ชาวบ้านที่เขาได้เคยเห็นไกลๆ เขาพากันพูดว่าตามประสา
ชาวบ้านพูดกัน

“โอ๊ย ท่านสวยน่ารักมาก สมเป็นเจ้านาย ผิวกายยังกะสี
ดอกกุหลาบขาวเป็นสีชมพู ผิวใสเป็นมะพร้าว”

นี่เป็นคำพูดของชาวบ้านที่ได้เห็นพูดเหมือนกันหมด แต่
ข้าพเจ้าได้เห็นแต่ในทีวี. ก็ไม่ได้เห็นถึงพระฉวีว่าชาวชมพูแค่ไหน
รู้แต่ความสามารถหลายอย่างที่ผิดเด็กธรรมดา เช่น ดำน้ำเก่ง ขี่
ม้าเก่ง มีความฉลาดมาก เรียนเก่งทุกอย่าง จะเรียนวิชาอะไร
เรียนได้หมด คำว่าสอบตกไม่มี เหมือนแกลังหีบยกแต่สิ่งดีๆ มา
รวมไว้ในพระองค์

ข้าพเจ้าจงรักภักดีในเสด็จพระองค์โสม พระมารดาของ
พระองค์ภายิ่งนัก เสียใจไปทั้งที่โอกาสทองเช่นนี้หายาก คงไม่มี
โอกาสได้เข้าเฝ้า ด้วยเป็นเวลาเดียวกันต้องเสด็จไปเปิดงานที่
โคราช

ถ้าข้าพเจ้ายังพอไปไหนได้ ชีวิตนี้คงได้เข้าเฝ้าบ้าง ถ้า
วาสนามี

ข้าพเจ้าจงรักภักดี เพราะเสด็จพระองค์โสมและพระองค์
ภาทรงสืบเชื้อสายมาจากพระวิมาดาเธอ เจ้านายผู้ทรงพระคุณ
อันใหญ่หลวงแก่ข้าพเจ้าได้เข้าไปฟังพระบารมีในวังสวนสุนันทา
ตั้งแต่ข้าพเจ้าอายุ ๑ ขวบ ได้มีที่อยู่อาศัย ได้มีข้าวกิน ได้ร่ำเรียน
มาจนจบชั้นมัธยมปีที่ ๖ เพราะทรงพระกรุณาเหมือนหนึ่งทรงชุบ
ชีวิตมาให้ได้มีสติปัญญามาเขียนหนังสือขายเลี้ยงชีวิตอยู่ทุกวัน

เดชะแห่งความกตัญญูรู้พระคุณของข้าพเจ้า จึงยัง
ความเจริญมาจนทุกวันนี้

อันความกตัญญูนี้ ไม่ว่าจะใครจะนำไปใช้ในชีวิตร ให้อำนาจ
รู้คุณของผู้มีพระคุณ แล้วท่านจะต้องเป็นผู้สุดลอดไปทั้งชีวิต

ข้าพเจ้าจงรักภักดีต่อเจ้านายทุกๆ พระองค์ ไม่ว่าราชสกุลไหน ล้วนแต่ได้ทรงบำเพ็ญประโยชน์แก่ชาวไทยทั่วประเทศ

วันพฤหัสบดี ที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ เกิดความระทึกใจ นอนไม่หลับ ลูกขึ้นจากเตียงนอนแต่ตี ๕ ทำธุระส่วนตัวไป ก็นึกในใจคนเราหนอ ถ้าไม่มีวาสนาก็ไม่มีโอกาสทอง

กลับไปนึกถึงเหตุการณ์เมื่อปลายวานนี้ที่ ๑๖ นิจบุตรบุญธรรมรู้ว่าข้าพเจ้าได้มีโอกาสเข้าเฝ้าพระองค์ภา ช่วยดีใจเป็นนักหนา ชันอาสาขอติดตามไปด้วย จะเป็นคนเชิญพานหนังสือไปเอง แล้วจะมัดหมี่กรอบ จะทำพริกขิงเครื่องทอด เอาไปถวายให้เสวยกลางวันด้วย

เตรียมใจนัดกันเรียบร้อย โทรศัพท์ทักจริงๆ สั่งอาหารเข้ามาตลอดเวลา นิจรับทำทุกราย

ที่นี้งานก็เยอะ ทำสองคนกับบงค์แม่ครัว ทำไม่ไหว ล้วนแต่มารับกันวันที่ ๑๗ ทุกราย จนใจเสียตายใหญ่ที่อดได้เข้าเฝ้า

ข้าพเจ้าก็ไม่รู้จะหาใครไปด้วยเป็นผู้ติดตาม นิจแนะนำให้โทร. ไปถึงคุณเปรมจิตร์ นิลรัตน์ น้องสะใภ้ข้าพเจ้า ขอให้เขาลางานบริษัทหนึ่งวัน ในวันที่ ๑๗ เพื่อติดตามข้าพเจ้าไป

โทร. ไปทางบริษัทบอกว่า

“คุณเปรมจิตร์ออกไปรับประทานอาหาร”

เลยไม่ได้ชวน

โชคของคนเราก็มี บังเอิญแพงหลานสาวหยุดไม่ไปทำงาน นายอนุญาตให้หยุดงานดูหนังสือเตรียมสอบ แพงเลยอาสาว่า

“แพงไปเอง แพงอยากเข้าเฝ้า อยากเห็นใกล้ๆ”

เป็นอันแพงเป็นผู้มีโชคที่ไม่คาดฝัน

วันที่ ๑๗ กุมภาพันธ์ ๔ โมงเช้า ข้าพเจ้าแต่งตัวเสร็จแล้วคอยจน ๕ โมงเช้า แพงร้องบอกขึ้นมาข้างบนว่า

“คุณย่าคะ รถมารับแล้ว”

ฟังว่าดีใจหยิบกระเป๋าแทบไม่ถูก รถหลวงจอดอยู่หน้าบ้าน พอเปิดประตูออกไป รถจอดไว้สี่นวลตราครุฑแดงโรที่ประตู คนขับแต่งฟอร์มสีกาก็ใส่หมวก ออกมายืนค้ำบัลแล้วเอื้อมเปิดประตูรถให้

ข้าพเจ้าเดินขึ้นไปนั่งคู่กับแพง

รถออกแล่นไป ข้าพเจ้านึกในใจ

‘เอ๊ะ—เราคือใครนี่ ทำไมมานั่งชุกอยู่ในรถหลวงตราครุฑ ชั่วชีวิตนี้ก็เพิ่งเคยเจอ มีวาสนาจึงเลยคราวนี้’

ข้าพเจ้าก็นับว่ามีบุญอยู่หนา ได้ขึ้นรถยนต์แพงๆ แทบทุกยี่ห้อ แต่เป็นรถคนอื่นเขาเอามารับตัวไป ไม่ใช่ของตัวหรือก ตึกรามบ้านช่องหรือหรรษาแค่นั้นก็เคยขึ้นไปชม แต่ไม่ใช่ของตัวหรือกของคนอื่นเขา

ต้องเตือนตัวเองว่าอย่าฝันเฟื่องไปสติจะไม่ดี นึกถึงคำกลอนที่พระท่านสอนจดจำไว้มั่ง

พระท่านว่า

อำนาจวาสนามหิม่าจะบันดาล

ให้โลกมหาศาลบรรลुได้อำนาจตน

แต่จะมีประโยชน์ใดตายไปมิได้ชน

ทรัพย์สินอันจึงยลเอาไปได้ก็ไม่มี

นั่งคิดมาก็ชมวิมาจรถแล่นเลี้ยวเข้าสู่เขตพระที่นั่ง
อัมพรฯ และเห็นคุณ้ำกว้างเป็นเขตยาวตลอด ใจแฉับไปนึกถึงในวัง
สวนสุนันทามีเขตคุณ้ำล้อมรอบตำหนักและเรือนข้าหลวง เคยได้
ไปกระโดดน้ำดำหัว

รถแล่นมาจอดหน้าตึกพักแขก ถูกเชิญเข้าไปนั่งพัก
สักครูใหญ่ ก็มาจูงมือไปอีกพระตำหนักที่พระองค์ภาประทับอยู่

เข้าไปนั่งในห้องโถงชั้นดงาม สองคนกับแพงพิจารณา
ดูหรูรางดงามไปทั่วห้อง ก็คิดในใจว่า

‘พระที่นั่งทุกแห่งที่พระมหากษัตริย์ทรงสร้าง โถโถง
หรูราชด้วยฝีมือเยี่ยม หากมีใครเทียมทาน อดแขกเมืองได้โดยไม่
อับอายขายหน้า’

คิดเพลินๆ ข้าหลวงก็มาพาจูงมือขึ้นอัฒจันทร์ไปขึ้นบน
ที่ประทับ ต้องเดินไกลจากตึกนี้ไปสู่ตึกโน้นมาขึ้นอัฒจันทร์อันสูง
ลิ่ว รู้สึกเหนื่อยมาก ด้วยไม่เคยเดินไกลเหมือนวันนี้

ต้องบอกข้าหลวงผู้มาจูงว่า

“ขอนั่งพักก่อน หายใจไม่ทัน”

พักมาเป็นระยะจนถึงชั้นบนที่ประทับอยู่ เข้านั่งใน
ห้องรับแขกส่วนพระองค์

ก็บอกข้าหลวงว่า

“ขอเข้าห้องน้ำก่อนเฝ้า”

ข้าหลวงจึงพาไปเข้าห้องน้ำ

พระองค์ภาเสด็จออกมาไม่พบข้าพเจ้า ทรงพระดำเนิน
ไปยืนคอยในห้อง

พอข้าพเจ้าเข้าไปแลเห็นไม่รู้ว่าเป็นใคร ด้วยตรงนั้นแสง
สว่างมีน้อย เห็นหน้ากันไม่ชัด แล้วทรงแต่งตั้งนักศึกษา ก็ถาม
ออกไปว่า

“ใครมาเฝ้า”

นึกว่าคุณข้าหลวง

ข้าหลวงที่จูงมือออกมาเฝ้าบอก

“นี่แหละค่ะพระองค์ภา เสด็จออกมาแล้ว”

ตกใจขาสั่นแทบล้มลง ทรงเดินนำไปที่หมู่พระเก้าอี้
ประทับบนโซฟา ๑ ตัว แล้วทรงชี้ให้ข้าพเจ้าลงนั่งบนโซฟาตัว
เดียวกัน

โอ๊ย---จะเป็นลมตาย ใครจะสะเออะหน้าขึ้นไปนั่งเคียงคู่
กับเจ้านาย ถ้าขึ้นไปนั่งคู่ ถ้าเป็นสมัยก่อนจะถูกถีบลงมาไม่
ทัน

จึงทูลว่า

“ประทับองค์เดียวเถอะเพคะ หม่อมฉันขอนั่งกับพื้นพรม
หน้าเก้าอี้ตรงพระพักตร์นี้แหละ”

ว่าแล้วก็ลงนั่งกับพื้น หมอบกราบด้วยความชื่นใจนัก

เสด็จลงจากพระเก้าอี้มาประทับพับเพียบอยู่ตรงหน้า
ใกล้ชิดกับตัวข้าพเจ้า

ข้าพเจ้าก็ทูลว่า

“หม่อมฉันดีใจจะได้เข้าเฝ้า เมื่อคืนนอนไม่หลับ คอยให้
เข้า”

ทรงพระสรวล

จึงทูลถามว่า

“ทำไมบรรทมตื่นสายตั้ง ๔ โมงเช้า”

รับสั่งว่า

“ต้องดูหนังสืออยู่จนตี ๓ ทุกวัน เพราะไปเรียนสอง
มหาวิทยาลัยที่ธรรมศาสตร์และที่สุโขทัย จึงมีงานมาทำมาก”

จึงทูลถาม

“แล้วเอาเวลาที่ไหนมาทรงอ่านหนังสือที่หม่อมฉันเขียน”

รับสั่งว่า

“ต้องเจียดเวลาจนได้ ชอบอ่านมาก เขียนเก่งจริงๆ
เขียนสนุกทุกคน ไม่ว่าจะอ่านตอนไหน คุณยายมีแฟนติดหัว
เมื่อรู้สึกภูมิใจในตัวคุณยายไหม”

ตกใจอีกแล้ว ทำไมมาเรียกคุณยาย ฟ้ำสูงดินต่ำ จะมา
ทำให้เราตายเร็ว

จึงทูลตอบไปว่า

“ความภูมิใจทั้งหมดที่มีอยู่ ยังไม่ภูมิใจเหมือนได้เฝ้าฝ่า
พระบาทในวันนี้ ยังทรงเข้าพระทัยน้อยไป หม่อมฉันไม่ได้มีแฟน
แต่ในประเทศไทย แฟนต่างประเทศหลายประเทศของหม่อมฉัน

เยอะ รู้ได้จากได้รับจดหมาย ได้รับโทรศัพท์มาตลอดเวลา ได้รับ
ของกำนัลต่างๆ ที่เขาส่งมาจากเมืองนอกเอามาให้คุณยาย”

ข้าพเจ้าค่อยกล้ำทูลอะไรๆ เพราะได้ทูลไว้แต่แรกเห็นกัน
แล้วว่า วันนี้ขอเฝ้าเป็นการส่วนพระองค์ มิใช่เป็นทางการ

รับสั่งว่า

“ก็อยากคุยด้วยเป็นส่วนตัวเหมือนกัน”

เมื่อความประสงค์เจ้ากับข้ามาตรงกัน ก็เปิดฉากการคุย
ครั้นเครื่องสนุกสนาน ทรงพระสรวลตลอดเวลา

รับสั่งว่า

“ชีวิตในวังเป็นหนังสือที่มีประโยชน์ ควรที่ทุกคนจะได้
อ่าน มีความสนุก ได้รู้การเลี้ยงเตี้ยก้อมัยก่อน ได้ความรู้รอบตัว ได้
เข้าใจการปกครองข้าหลวงสมัยในวัง ได้ตำราทำกับข้าวเครื่อง
เสวย

ได้ขุดค้นไป ๔ เทียบแล้ว ยังไม่เบื่อเลย ควรที่นักศึกษา
จะได้อ่านให้รู้ขนบธรรมเนียมก่อนๆ”

ข้าพเจ้าก็ทูลว่า

“หม่อมฉันนำชีวิตนอกวังมาถวายตั้งแต่เล่ม ๑ ถึง เล่ม
๒ แล้ว ลองทรงอ่านดูว่ามีประโยชน์ยังไหม้ง”

รับสั่งว่า

“การอ่านไม่ว่าหนังสืออะไร ย่อมให้ประโยชน์นี้ให้ความรู้
ทั้งสิ้น ชีวิตนอกวังได้อ่านทุกเดือนอยู่แล้วใน ‘พลอยแกมเพชร’
รายักษ์ ด้วยรับอ่านเป็นประจำ

ที่นี้พอเขารวมเป็นเล่มเล็กยิ่งตีใหญ่ อ่านง่าย ได้เรื่อง
เยอะ เก็บรักษาสะดวก

คุณยายเล่าอะไรแลเห็นตามไปหมด เหมือนนั่งคุยอยู่
ด้วยกัน เขียนอ่านง่าย ใช้คำพูดดีมาก ทุกคนที่อ่าน คงจะเห็น
ตามกัน จึงมีแฟนเยอะ”

ข้าพเจ้าทูลว่า

“แฟนหม่อมฉันมีแต่คนหนุ่มคนสาว คนแก่ก็มีเยอะ เคย
มีหนุ่มนักเขียนใหญ่ๆ มาขอเรียนวิธีเขียนยังงี้ให้สนุก ให้คนอ่าน
ติดใจ”

รับสั่งตอบว่า

“เรียนเขียนให้เหมือนไม่ได้ ของพรรคนี้นิมีใช้หยิบจับมือ
สอนกันได้ ต้องเกิดจากสมองอารมณ์ ทางของใครก็ของใคร เขา
อย่างกันไม่ได้”

ยี่งนั่นคุยกันนาน ข้าพเจ้าทูลขอประทานเวลานัดยานัตถ์
เพราะนานแล้วไม่ได้นัด เลยเรียกกระเป่าจากแพง เอาจานัตถ์
ขึ้นมานัด

เฮ้อ! หายเหนื่อย

ทรงถามว่า

“คุณยายชอบดูละครศิลปากรมากร”

ทูลตอบ

“ชอบขึ้นสมองเลย ถ้าได้ดูแล้วไม่ต้องกินข้าวกันละ”

รับสั่งว่า

“ขอบคุณศุภชัยรี”

พูลตอบ

“หม่อมฉันชอบรักใคร่ทั้งโรงเรียน”

“เพราะอะไร” รับสั่งถาม

ข้าพเจ้าว่า

“ชอบคนแสดงเขาสวย เล่นเก่งทุกคน ดนตรีไทยฟังแล้ว
เย็นใจ เพราะหม่มาก หม่อมฉันไม่ชอบอย่างที่ฝ่าพระบาทชอบ
หรือ ทรงชอบดนตรีฝรั่งหนักหูจะตาย ชอบคนออกมากระโดด
กางมือกางขา”

ทรงพระสรวลใหญ่

ข้าหลวงมาทูลถึงเวลาเสวยเที่ยงกว่าแล้ว จะต้องเสด็จ
ไปเรียนบ่าย ๒ โมง

ข้าพเจ้าเลยทูล

“อย่าเสด็จไปห้องเสวยเลย ห้องนี้ก็มีโต๊ะอยู่แล้ว เสวย
ที่นี่แหละ จะได้คุยไปเสวยไป”

ทรงตามใจข้าพเจ้า

ข้าหลวงขนเครื่องเสวยย้ายมาห้องนี้

นิจฝากหมี่กรอบไปถวายกับพริกขิงเครื่องทอด ข้าพเจ้า
ก็นั่งคุยอยู่ข้างพระเก้าอี้หลายเรื่องด้วยกัน จำไม่ไหว ต่างก็คุยกัน
จนเสวยเสร็จเสด็จไปเรียน

ต่อไปนี้ขอใช้ภาษาชาวบ้าน เพื่อให้ตาสี่ยายมาท้วงไร
ท่องนาอ่านเข้าใจ

ตลอดเวลา ๒ ชั่วโมงที่เข้าเฝ้าคุยกัน ข้าพเจ้าพิจารณา
ทั่วถ้วนทั้งพระองค์ ผู้หญิงอายุนานี้ เขาเรียกว่ากำลังรุ่น
สะคราญ เหมือนกุหลาบกำลังแย้ม ข้าผิพรรณขาวผุดผาดเป็นที่
ชาวชมพู แล้วชาวไสเสียด้วย

ร่างบอบบางเล็กกะทัดรัดสมส่วนทั้งตัว กิริยามารยาท
นึมนวลน่ารักมาก แม้เวลาจะพูดจา

หน้าตาสวยงามน่ารัก เสียแต่ดวงตาสวยสู้ดวงตาพระ
มารดาไม่ได้

เห็นผิวกายเป็นที่แปลกพิสดาร ทูลถามว่า

“เคยถูกแดดมั่งหรือเปล่า”

รับสั่ง

“เวลาไปขี่ม้า เล่นน้ำ ถูกแดดจนผิวแห้งล่อนเป็นแผ่นๆ”

ผิวนั้นเราเคยเห็นมีแต่ในเจ้านาย เลยเรียกตามภาษา
ชาวบ้านว่าผิคล้ำ

เราไม่เกิดเป็นเจ้ามั่งก็แล้วไป จะถลกผิวไปขายให้คน
รวยมั่ง เหมือนขายซีโครง ขายไต ขายดวงตา

เพราะรักดอก จึงหยอกเข้าเล่น

มีคนโทรศัพท์มาหาข้าพเจ้าทุกวัน บางคนชมเชยมายืด ยาว บางคนก็ตีว่ามาให้ทำยังงั้นยังงี้ ให้เขียนให้ยาวกว่าที่เคย เขียน ด้วยอ่านยังไม่ทันหายอยาก ที่คอยหนังสือมาหลายวัน อ่านเดี่ยวเดียวจบเสียแล้ว บังคับให้เขียนยาวกว่าเดิม

พุทใต้ ฟังติมาก็นึกขำ จะไปเขียนยาวยังงี้ กระดาษมัน บังคับอยู่ ต้องเขียนให้พอดีกับกระดาษ ๙ แผ่น ฟังข้าพเจ้าเราะ ชอบใจ

บ้างก็ยั่วเข้ากระเซ้าแหยมว่า

“ต้องเขียนไปให้นานๆ จนอายุ ๑๐๐ ปี”

ต้องยั่วตอบไปบ้างว่า

“แล้วคุณจะทำให้อ่านถึง ๑๐๐ ปีหรือเปล่า”

มีโทรศัพท์มา ถ้าคนอื่นรับ เขาจะต้องบอกมาว่า

“ขอพูดเฉพาะกับคุณเนื่อง ด้วยมีเรื่องจะต่อว่า”

พอข้าพเจ้าไปรับสายพูดเอง

“คุณเนื่องพูดเอง” เขาว่า

ข้าพเจ้าก็ว่า

“คุณเนื่องพูดค่ะ”

เขาตอบ

“ผมเป็นแฟนหนังสือของคุณมาตั้งแต่คุณเริ่มเขียนจน บัดนี้ นิรบรรณเล่มเล็กได้ครบ ๘ เล่มแล้ว กำลังจะเอาไปให้เซ็นที่ บ้าน

แต่ต้องเสียใจเล่ม ๖ นอกวังซื้อมาถึงบ้านเปิดอ่าน แผ่นหนังสืออยู่ในเล่มไม่ครบหน้า มีคนมาเปิดอ่านที่ร้านก่อน แล้วชอบใจคำพูดหน้าไหนก็ค่อยๆ ฉีกออกไป ถูกฉีกไปหลายเรื่อง เป็นรอยกระดาศถูกฉีกออกไป ไม่ใช่โรงพิมพ์ทำขาดตกบกพร่อง

หนังสือของคุณแพงก็แพง กว่าจะเก็บเงินซื้อได้ พอเก็บเงินครบ หนังสือขายหมดแล้ว

ผมซื้อได้แต่ของชำรุดมา คุณเนื่องจะว่ายังไง”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“คุณก็เอาไปขอคืนจากร้านที่ซื้อ เปลี่ยนเอาเล่มใหม่มาซื้อ”

เขาว่า

“มันไม่จ่ายอย่างพูดหรือก หนังสือของคุณเขียนทั้งรายบักซ์และรวมเล่มเล็ก เจ้าของร้านหุ้มห่อด้วยพลาสติกทุกเล่มเปิดอ่านไม่ได้ ติดยมีคนไปขอเปิดอ่าน พอจบก็วางคืน โดยไม่ซื้อเขา

เจ้าของร้านจึงต้องห่อหุ้มมิดชิดทุกเล่ม กันคนมาขออ่านถึงผมไปขอเปลี่ยนก็ไม่มีโอกาสเลือก เพราะเปิดดูภายในไม่ได้ แล้วผมจะทำยังไง”

ข้าพเจ้าก็สงสัยเขาจึงว่า

“คุณเอาหนังสือไปคืนร้าน แล้วขอเงินคืนเอาไปซื้อที่อื่นก่อนซื้อออกจากร้าน เปิดดูให้ทุกเรื่อง ถ้าไม่มีรอยถูกฉีกออกไปบางแผ่น จึงค่อยซื้อมา”

เขาว่า

“แต่คุณต้องรู้ว่าไม่ใช่ความผิดของผม”

ข้าพเจ้านึกใจเย็นบอกไปว่า

“ฉันก็ไม่ได้ว่าคุณผิด แต่คุณไม่รอบคอบ ฉีกพลาสติก
ห่อหุ้มออก ตรวจสอบให้แน่ใจก่อนเอามาทุกเล่ม”

แล้วข้าพเจ้าก็วางหู ซีก็แยกพูดต่อล้อต่อเถียงกันให้ยืดยาวซีแพ้ชวนตี นึกไปก็สงสารเขา ราคาไม่ใช่บ่อย ซื่อได้มายังงี้
ยอมเสียใจกันทุกคน

เสียงโทรศัพท์ดังมาอีกราย ข้าพเจ้าไปรับเอง เสียงหญิง
สาวพูดมาว่า

“หม่อมหลวงเนื่องท่านพูดเองใช่ไหมคะ”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“ใช่ค่ะ ไม่ต้องพูดท่านพูดแทนอะไรหรอก เรียกคุณยาย
เรียกท่านเดียรถยเร็ว”

มีเสียงหัวเราะเบาๆ แล้วว่า

“หนังสือคุณยายทำไมหาซื้อยากนัก ร้านหนังสือร้าน
เล็กๆ แถวบ้านหนู แถวปากซอยบ้านเพื่อนๆ ไม่มีขายเลย ทุกคน
ที่ทำงานเที่ยวหาซื้อพากันหาไม่ได้”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“อ้ายที่หาซื้อได้ก็ไม่ไปหา กลับไปหาอ้ายที่ไม่มี”

เขาว่า

“ที่ไหนบ้างล่ะที่มีขาย”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“เซ็นทรัล-ลาดพร้าว สวณจตุจักร ศูนย์หนังสือจุฬาฯ
ศรีย่าน ร้านนายอินทร์ ร้านดอกหญ้า ท่าพระจันทร์”

เขารีบตอบว่า

“อ้อ มีขายแต่ร้านใหญ่ๆ ร้านเล็กร้านน้อยไม่ส่งให้ขาย
กลัวเสียเกียรติหรือไง”

ข้าพเจ้าต้องว่า

“เกียรติมันอยู่ที่ตรงไหน หยิบยกมาวางให้เห็นได้หรือ
เปล่า เงินที่หยิบจับได้ วางให้แลเห็นได้

หนูก็รู้ความจริงหนังสือรวมเล่มของคุณยาย บริษัทศรีสา
ราพิมพ์มาแล้วเขาไม่เอาไปเที่ยวตระเวนส่งร้านไหน นอกจาก
บริษัทประกาศให้รู้ทั่วกันว่าออกวางเล่มที่เท่านั้นๆ พิมพ์ออกมา
แล้ว ร้านไหนต้องการมาซื้อขึ้นไปเองจากบริษัท ร้านเล็กร้านน้อย
ใครไม่ไปขนเอาเอง มันก็เป็นเรื่องของเขา

มิใช่เกียรติอะไรหรือเลือกที่รักผลึกที่ซัง เข้าใจเสียด้วย

บริษัทศรีสาราพิมพ์รวมเล่มเล็กของนักประพันธ์ที่มี
ชื่อเสียงโด่งดังมีเหรียญมีตราที่เขียนส่ง ‘พลอยแกมเพชร’ ทุกคน
ไปหาซื้อได้ตามร้านหนังสือที่เขามารับเอาไปขาย ไม่เฉพาะแต่
หนังสือคุณยายซี่ปะตี่นี่หรอก รู้แล้วไม่ต้องต่อว่ามาอีก”

โทรศัพท์รายนี้คงเป็นคนหนุ่มสะคราญ เพราะเสียงพูด
สุภาพไพเราะ ขอปรึกษาว่า

“ทำไฉนจะให้เจ้าแม่ชูลิตา-บรรณารักษ์ พิมพ์หนังสือ
ชีวิตนอกวังเล่มต่อๆ ไป ให้ทำหน้าปกเล่มลงแต่รูป ม.ล.เนือง เหา
ทั้งตอนยังสาวและตอนแก่แล้ว ทุกๆ เล่มไป

ด้วยจะเก็บ ชื่อแล้วชื่ออีก อยากรูปคุณยายมารวมได้
ทั้งหมด ทำไมคุณยายจึงหวงรูปเก่าๆ ไม่ให้บริษัทขอพิมพ์ทำปก

เมื่อนอกวังของเก่าเล่ม ๒ มีอยู่แล้ว พิมพ์ออกมาอีกครั้ง
คือนอกวังเล่ม ๒ รูปคุณยายสวยมาก

อ้าว ความอยากได้รูปแต่มีอยู่แล้ว เล่ม ๒ อยากรุ่นแรก
ทำให้ต้องซื้อใหม่อีก เพราะความอยากได้รูปหน้าปก เพื่อนๆ ผม
ก็ซื้อซ้ำกันอีกหลายคน ทำให้เสียเงินแล้วก็เสียเงินอีก

คุณยายช่วยไปบังคับเจ้าแม่ชูลิตาด้วยให้ทำตามที่ผม
ว่า”

ข้าพเจ้านึกคำพูดของเขา ก็ตอบว่า

“เจ้าแม่ชูลิตาเป็นคนที่ใครบังคับไม่ได้ ท่านเป็นจิตใจ ผู้มี
อำนาจสูงสุดในบริษัทศรีสราฯ จะให้ไปบังคับให้โดนพลองหรือใจ

แล้วรูปทั้งสาวและแก่ของคุณยายก็มีอยู่ในครอบครอง
ของท่านทุกแผ่นอยู่แล้ว การจะเห็นชอบเห็นควรอย่างที่สุดแต่
น้ำใจท่าน เชิญคุณไปบังคับเองเถอะ ไปมอเตอร์ไซด์ จอดติด
เครื่องไว้ด้วย พร้อมที่จะหนีได้ทันที ชอบมาพากล เห็นท่าไม่ดีที่
จะเหลว จะได้แผ่นนี้ทันปลอดภัยไว้ก่อน”

โทรศัพท์รายใหม่ เป็นผู้ชายชราแล้ว คงมีอายุมาก ด้วย
พูดซ้ำเสียงเบาแล้วเสียงแหบ ข้าพเจ้ารับสายก็ถามว่า

“คุณต้องการอะไร”

เขากถามว่า

“นี่คุณเนื่องพูดหรือ”

บอกว่า

“ใช่ค่ะ คุณมีธุระอะไร”

ถามมาว่า

“คุณเนื่องอายุเท่าไร”

บอกไปว่า

“๘๖ กว่าแล้ว”

ตอบมาว่า

“จริงหรือ ทำไมเสียงใสแจ๋ว”

ก็บอกไปว่า

“เพราะไม่กินของเย็นด้วยน้ำแข็ง”

ทำหน้า

“มีน้ำเสื่อ ผมอดไม่ได้ ผมอยากจะทำถามว่า คุณเนื่องรู้จัก

คุณยายของผมไหม”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“ตัวคุณเองฉันก็ยังไม่รู้จักเลยว่าคุณเป็นใคร แล้วทำไม

จะไปรู้จักถึงคุณยายของคุณ”

ทำหน้า

“คุณยายของผมเป็นข้าหลวงของเสด็จพระองค์

ประดิษฐาสารี อยู่ในวังหลวง”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“อยู่กันคนละวัง ไม่เคยรู้จักกันเลย ท่านเองเป็นหลาน
ยังไม่รู้จัก แล้วดิฉันเป็นใครจะอาจเอื้อมไปรู้จัก”

ท่านว่า

“คุณนี่องนี่พูดเป็นนักเลง”

ข้าพเจ้านี้ว่า

“เป็นนักเลงก็ไม่เคยไปตีหัวหมาด่าแม่คน ไม่เคยไปทำ
ให้ใครเสียประโยชน์”

ท่านว่า

“คุณรู้ไหมว่าผมเป็นใคร”

ข้าพเจ้านี้ว่า

“เป็นใครก็ช่างท่านซี เมื่อไม่บอกมาใครจะรู้”

ท่านว่า

“คุณนี่องลองเดซิ”

ข้าพเจ้านี้ว่า

“ท่านอาจเป็นหม่อมเจ้าหรือหม่อมราชวงศ์ หรือเป็น
หม่อมหลวง”

ท่านว่า

“ไม่ต้องรู้หรือกว่าผมเป็นใคร รู้เพียงว่าผมอายุ ๘๐ แล้ว
อ่อนกว่าคุณ แต่ผมคงไม่แข็งแรงเท่าคุณ คุณยังพูดชัดถ้อยคำ
กระฉับกระเฉง ผมชอบอ่านเรื่องเขียนของคุณมาก อ่านแล้วสนุก
เล่มวางไม่ลง

ถ้าพูดถึงความตึงใจกันแล้ว คือตึงใจคำพูดทั้งหมดที่เขียนลงในเรื่อง มันไม่ใช่วัยคน ๘๖ จะพูดได้ยั้งงั้น คุณโกงอายุไว้หรือว่ายามเกิดมาแล้วไปแจ้งอำเภออย่างโกงก"

"แน่ พิกล อยู่ๆ มาหาว่าโกงอายุ พอดตกฟากพ่อก็จดเวลาเกิดทันที มาหาว่าโกงทำไม"

พูดกันนานแล้วเลิกกันที่

สวัสดิ์ดี---ท่านผู้ไม่โกงใคร

โทรศัพท์รายนี้ก็แปลกดี แรกพูดรำพันความรักในตัวคุณยายมามากมาย จบลงด้วยถามว่า

"จะมาราบด้วยตัวเอง แล้วเอาหนังสือมาให้เซ็นด้วยให้อธิบายว่ามายังไง"

ข้าพเจ้าก็ต้องเริ่มชี้แจงจนมาถึงบ้าน ให้เอากระดาษมาจดเอาไว้ แล้วอ่านดูตามที่จดต้องมาถูกทุกคน แล้วเลิกพูดกัน

ต่อมาอีกอาทิตย์โทร. มาอีกแล้ว คราวนี้ต้องถามชื่อด้วย ครั้งก่อนไม่ได้ถามเอาไว้ แต่จำเสียงได้ว่าคนเดียวกัน ถามมาอีกแล้วเรื่องทางมาหาที่บ้าน

บอกไปว่า

"ตรวจก่อนบอกให้แล้วไง"

เธอรว่า

"ทำกระดาษจดหายไปแล้ว"

เห็นใจเลยต้องบอกให้ใหม่

คุยกันนิดหน่อย ก็เลิกพูด เจ็บใจ เราก็ยกอดซีลัมจริงๆ ว่า
จะถามชื่อ ๒ คราวมาแล้วไม่ได้ถาม

๖-๗ วันผ่านไป โทร.มาอีกแล้ว คราวนี้จำเสียงได้ รับ
ถามทันทีว่า

“หนูชื่ออะไร”

เธอบอกว่า

“ชื่อมดค่ะ”

ข้าพเจ้านึกขำก็ว่า

“พุทไธ่ ชื่อสัตว์ใหญ่มีตั้งเยอะ ทำไมไม่ชื่อ มาชื่อมด
ทำไม”

เธอหัวร่อ

ข้าพเจ้านึกว่า

“มีอะไรอะไรว่ามา”

เธอเล่า

“วันไหนคุณยายอยู่บ้าน หนูจะเอาหนังสือมาให้เห็น
แล้วอยากเห็นตัวคุณยายด้วย”

ข้าพเจ้านึกว่า

“มาเลย อยู่บ้านทุกวัน เว้นแต่เสาร์-อาทิตย์ไม่อยู่ ต้องไป
ดูละคร”

เธอบอกว่า

“พี่สาวหนูก็ว่างแต่เสาร์-อาทิตย์เสียด้วย”

ข้าพเจ้านึกว่า

“แล้วมันเกี่ยวอะไรกับพี่สาวด้วยล่ะ มาคนเดียวมาไม่ถูก
รู้”

ยายหนูว่า

“ไม่ใช่มาถูกหรือไม่ถูก แต่ต้องมา ๒ คน เพราะมดคน
เดียวชอบหนังสือมาไม่ไหว ต้องช่วยกันหิ้วมา”

ข้าพเจ้านึกว่า

“หนังสือคนเดียวถ้ามีครบก็แค่ ๘ เล่ม เอาใส่รถมาซี”

ยายมดว่า

“หนังสือของ ๓ คน มีของมด ๘ เล่ม ของพี่สาวอีก ๘
เล่ม ของคุณแม่อีก ๘ เล่ม รวม ๒๔ เล่ม ถือมาคนเดียวไม่ไหว”

ข้าพเจ้านึกว่า

“แปลกจริงๆ อยู่บ้านเดียวกัน มีหนังสือทำไมตั้ง ๒๔
เล่ม ใครจะซื้อมากี่ซื้อมาคนเดียวซี แล้วยืมกันอ่านก็ได้นี่นา”

ยายหนูว่า

“ไม่มีใครยอมให้ใครยืมอ่าน เพราะกลัวยับ เลยต้องต่าง
คนต่างซื้อมา”

ข้าพเจ้านึกว่า

“ดีเหมือนกัน ทำให้หนังสือขายดี วันธรรมดาเลิกงาน
แล้ว ๔ โมงเย็นก็มาได้นี่นา ที่บ้านคุณยายรับแขกอยู่จน ๓ ทุ่มก็
เคยมี”

หนูมดว่า

“คะ หนูจะรีบชวนพี่สาวมา”

๔ วันต่อมา ยายมดโทร.มาอีกแล้ว

“วันนี้วันหยุดหีสฯ คุณยายอยู่บ้านหรือเปล่าคะ”

บอกไปว่า

“อยู่ มดอยากมากก็มาเดี๋ยวนี้เลย”

๕ โมงเย็นมดมาถึงตัว ข้าพเจ้าซึ่งกำลังเดินดูต้นไม้อยู่หน้าบ้าน รู้ว่าเด็กสาวคนนี้เป็นมด ก็ทักทายกันตามธรรมเนียม

ร่างขาวบางเล็ก หน้าตาหมัดจืดพอใช้ทีเดียว แต่มองไม่เห็นหนังสือสักเล่มเดียว ก็ถามว่า

“ไหนล่ะหนังสือที่จะเอามาให้เซ็น”

มดตอบเล่นเอาข้าพเจ้าสะดุ้ง

เขาว่า

“หนังสือยังไม่ได้เอามาวันนี้ พี่สาวไม่ว่าง ไม่มีใครช่วย
ชน”

“แล้วมดทำไมล่ะวันนี้” ข้าพเจ้าถาม

ยายมดว่า

“มาให้รู้จักบ้านไว้ก่อน วันหอบหนังสือมาจะได้ไม่หลง
ไปไหน”

ข้าพเจ้านึกในใจ

‘อนิจจัง เด็กเอ๋ย ทำอะไรโยกโย้ สมแล้วที่ชื่อมด ถ้าชื่อ
ลิง คงงานเสร็จไปนานแล้ว’

แล้วข้าพเจ้าก็ว่า

“ตามใจเถอะ ถนนหนทางก็รู้แล้ว บ้านก็เคยมาแล้ว มด
จะสะกดวงปีไหนก็ชนเอามาเลย”

เสียงกริ่งโทรศัพท์ ข้าพเจ้าลุกไปรับ มดเลยลากลับไป

เสียงชายหนุ่มพูดมาทางโทรศัพท์ว่า

“คุณยายที่รักของผมใช่ไหม”

ข้าพเจ้าว่า

“ใช่ คุณนี่เองพูด คุณเป็นใคร”

เขาว่า

“ผมเป็นคนที่รักคุณยายมาก คุณยายเป็นดวงตราที่ประทับอยู่ในดวงใจผม ไม่ว่าจะหลับหรือตื่นอยู่”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“เอ๊ะ ถ้ามว่าคุณเป็นใคร มารักษาฉันรักอยู่ได้ โทรศัพท์ของฉันไม่เคยถูกมดขึ้นนะ อย่าเอาน้ำตวลมาป้าย บอกมาว่าคุณเป็นใคร แก่เฒ่าครวไหน อายุเท่าไร พูดอยู่ที่ไหน ไม่กลัวเมียได้ยินรู้”

เขาว่า

“ผมอายุ ๓๐ กว่า ยังโสด ไม่มีเมีย ไม่มีลูก อยู่คนเดียว คนเดียว ทำงานอยู่บริษัทญี่ปุ่น เคยมาหาคุณยายครั้งหนึ่งแล้ว ผมสุรพลไงครับ”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“สุรพลไหน หนุ่ม-สาวที่มารักฉันขณะนี้นี้มีมากมาย ต่างคนต่างมาหา มีแขกมาประจำทุกวัน ฉันจะไปจำใครได้ ด้วยมากมายด้วยกัน”

เขาว่า

“ผมยังโสดและรูปหล่อ ที่คุณยายเคยชมว่าผมหล่อเป็นพระเอกใจ วันที่ผมมาคราวก่อน ผมหิ้วก๋วยเตี๋ยวแห้งมาฝาก ๔ ห่อใจ ให้คุณยาย ๑ ห่อ บ้านิจ ๑ ห่อ คุณพิศมัย ๑ ห่อ พี่นงศศิณี ๑ ห่อ จำได้ไหม”

ข้าพเจ้านึกออกทันทีเลยว่า

“อ้อ คุณสุรพล - ก๋วยเตี๋ยว ๔ ห่อ จำได้แล้ว จะว่ายังไงว่ามา”

คุณสุรพลว่า

“ผมหายไปนาน ไม่ใช่ผมลืมคุณยาย พอคิดถึงมากๆ ก็เอาหนังสือขึ้นมาอ่าน เหมือนได้นั่งคุยอยู่กับคุณยาย เลยสบายใจขึ้น

ผมทำงานเยอะมากตั้งแต่เข้าจนมีด เสาร์-อาทิตย์ก็ไม่ว่าง คนงานถูกปลดไปเยอะ งานมาตกอยู่ที่ผมคนเดียว ใจผมมาหาคุณยายแล้วทุกวัน แต่ตัวมาไม่ได้

พรุ่งนี้ผมต้องออกไปทำงานนอกบริษัท จะพยายามแว๊บมาหาคุณยายให้ได้

นอกวงเล็บ ๖ ยอดเยี่ยมจริงๆ อ่านไป ๓ จบแล้ว”

ข้าพเจ้าก็ว่า

“จะต้องจัดขบวนกลองยาวไปตั้งรับหน้าประตูบ้านเอาไว้ไหม”

วันรุ่งขึ้น คุณสุรพล-ก๋วยเตี๋ยว ๔ ห่อ ก็มาหาตอน ๔ โมงเช้า หิ้วก๋วยเตี๋ยวมาด้วย ๔ ห่อตามเคย

ข้าพเจ้านึกว่า

“คุณใช้นามสกุลอะไรอยู่ ไม่ต้องใช้แล้ว ฉันเปลี่ยนให้ใหม่ว่าคุณสุรพล-ก๋วยเตี๋ย ๔ ห่อ”

เขาชอบใจหัวเราะใหญ่แล้วว่า

“คุณยาย ผมหายไปนาน กลับมาพบอีกก็ยังคงสวยเหมือนเดิม ปีนี้อายุเท่าไรแล้ว”

ข้าพเจ้านึกว่า

“อย่างขึ้น ๘๗ จะทำไม”

เขาว่า

“ขอผมดูใกล้ๆ”

แล้วเข้ามานั่งจ้องหน้าข้าพเจ้า แล้วว่า

“นี่ ๘๗ แล้วรี หนักยังอิม ตั้งเต่ง หัวรีวรอยย่นไม่มีเลย เสียงก็ยังไม่ดัง รักษาสุขภาพไว้ให้ดี อยู่ไปให้ถึง ๓๐๐ ปี ทุกคนจะได้อ่านเรื่องเขียนไปอีกนาน

ผมพูดกับคุณยายอย่าถือสาอะไร เพราะผมรักคุณยายมาก นี่ผมต้องอดข้าวกลางวัน เอาเวลาหลบมาหาคุณยาย บ่ายโมงแล้วผมต้องกลับไปทำงาน

ผมจะต้องทนายปัญหาเขาวรรณคุณยาย ๑ ข้อ วัดในกรุงเทพฯ มากมาย มีอยู่วัดเดียวที่แม่ชีไม่ยอมเข้าไปเลย วัดนั้นคือวัดอะไร”

ทุกคนที่นั่งฟัง แม้แต่คุณพิศมัยและข้าพเจ้าก็ไม่มีใครทนายถูก ต้องขอให้คุณสุรพลบอกให้ ก็ได้คำตอบว่า

“วัดพระพิเรนทร์”

เลยฮากันตั้ง

ข้าพเจ้าสั่งว่า

“ถ้าจะมาตรวจหน้าอย่าเอาก้วยเตี้ยวมา ๔ ห่อนะ เป็อ
ตาย ไม่กินแล้ว ไม่ต้องเอาอะไรมา”

เทพบุตรบนสวรรค์บินจากฟ้ามากรุงเทพฯ ไทโร.มาหา
ข้าพเจ้าว่า

“แสดงความยินดีด้วย หนังสือชีวิตในวังที่บริษัทแปล
ออกเป็นภาษาอังกฤษ เดี่ยวนี้มีขายดิบขายดีอยู่ในประเทศ
อังกฤษ ผมก็ซื้อมา ๒ ชุด”

ข้าพเจ้าก็ถามว่า

“ชุดหนึ่งมี ๒ เล่มจบ ขายเท่าไร”

เทพบุตรว่า

“ชุดละ ๒,๗๐๐ บาท แต่อ่านจบไปแล้ว สนุกสู้ฉบับ
ภาษาไทยไม่ได้ ด้วยคำพูดบางตอน แปลออกเป็นภาษาอังกฤษ
ไม่ได้ เลยทำให้รสชาติเสียไป

ที่ในประเทศอียิปต์ขายชุดละ ๒,๔๐๐ ก็นับว่าถูกกว่าที่
ขายในประเทศอังกฤษ”

และข้าพเจ้าได้บอกไปแล้วว่า

“ทางบริษัทศรีสารามิได้แปลออกขาย เป็นฝีมือคนอื่นทำ
โดยมิได้ขออนุญาต ขโมยแปล ขโมยพิมพ์ขาย”

เทพบุตรว่า

“ทำไมไม่ฟ้องเรียกค่าเสียหาย”

ข้าพเจ้าว่า

“ถ้าฟ็องบริษัทจะต้องเป็นผู้ฟ็อง ถ้าเราทำ ความ
เดือดร้อนเสียเงินเสียเวลาให้เขาเปล่าๆ ถ้าเราตัดความโลภ เห็น
แก่เงินออกเสีย อยู่อย่างพอเพียงไปเดือนๆ ก็มีความสุขแล้ว

ความทุกข์ ความเดือดร้อน เกิดมาจากความอยากมี
อยากเป็น อยากได้ คือความโลภนั่นเอง

คิดได้เพียงเท่านี้ก็สบายใจนักแล้ว เขาแปลออกขายได้
เขารวย เราก็ยินดีด้วย”

CSOBYA

แม้ออกมาอยู่นอกวังแล้ว
แต่ชีวิตของ ม.ล.เหื่อง นิลรัตน์
ก็ยังคงเต็มไปด้วยความสนุกสนานเป็นส่วนใหญ่
หลายเรื่องราวในชีวิตนอกวังอาจจะดูเป็นเรื่องธรรมดา
แต่พอเกิดขึ้นกับ ม.ล.เหื่อง ก็กลับกลายเป็น
เรื่องพิเศษขึ้นมาเสียอย่างนั้น
การไปดูละครทุกวันหยุดสุดสัปดาห์
การไปเป็นวิทยากร ให้สัมภาษณ์ ออกรายการโทรทัศน์
การต้อนรับญาติสนิทมิตรสหาย และแฟนนักอ่านที่ไม่รู้จักมักจี่
การรับมือกับโรคภัยไข้เจ็บและเหตุกะทันหันนั้นใดๆ
ไม่ว่าเรื่องไหนๆ ก็กลายเป็น
สนุกน่าสนใจไปเสียหมด น่าทึ่งจริงๆ
ม.ล.เหื่อง นิลรัตน์ เป็นนักเล่าเรื่องชั้นยอด
เป็นผู้ใหญ่ที่น่าเคารพ และเป็นที่รักของนักอ่าน
ทุกยุคทุกสมัยตลอดไป